วารสารวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม มสธ. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)
STOU Academic Journal of Research and Innovation (Humanities and Social Science)
ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2569) Vol. 6 No. 2 (July - December 2026)

Received: July 3, 2025
Revised: November 21, 2025
Accepted: November 29, 2025

การสำรวจงานวิจัยทางด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในฐานข้อมูล CNKI

A Survey on Chinese-Thai and Thai-Chinese Interpreting in the CNKI Database

จิงเหลียน เหวย (Jing Lian Wei)[1*]
เกวลี เพชราทิพย์ (Kewalee Petcharatip)[2]
*Corresponding Author, Email: Jing.Lian@outlook.co.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน และวิเคราะห์แนวโน้มของการวิจัยในด้านการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนในอนาคต ซึ่งปรากฏอยู่ในฐานข้อมูล CNKI ของประเทศจีน เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากบทความและงานวิจัยที่รวบรวมไว้ในฐานข้อมูล CNKI ของจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึง ค.ศ. 2025 ซึ่งมีจำนวน 29 เรื่อง โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปีที่ตีพิมพ์ 2) ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย 3) ชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย 4) วิธีการวิจัย

ผลการศึกษา พบว่า ด้านปีที่ตีพิมพ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 เป็นต้นมา ด้านประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย พบว่า มีงานวิจัยทั้งหมด 29 เรื่อง โดยแบ่งเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต 10 เรื่อง และบทความวิจัย 19 เรื่อง ทั้งนี้ยังไม่พบงานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สำหรับสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัยนั้นมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน มีบทบาทสำคัญในการผลิตงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเป็นอย่างมาก ด้านชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย พบว่า ชื่อหัวข้อเกี่ยวกับการศึกษามีจำนวนมากที่สุด คือ 16 เรื่อง รองลงมาคือ ชื่อหัวข้อที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ จำนวน 6 เรื่อง ชื่อหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับภาษา จำนวน 3 เรื่อง การท่องเที่ยว จำนวน 2 เรื่อง ส่วนชื่อหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมและการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนมีอย่างละ 1 เรื่องเท่านั้น ส่วนประเด็นหลัก

[1] *นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Master's Degree in Master of Arts in Oriental Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University)*
[2] *สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (Department of Oriental Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University)*

ในการวิจัยที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ “การสอนและการฝึกอบรมการล่าม” จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาคือ “เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม” จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28 และ “การจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม” จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7 และ “การบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม” จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7 ด้านวิธีการวิจัย พบว่า วิธีการที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ “วิธีการสรุปประสบการณ์” จำนวน 13 เรื่อง รองลงมาคือ “วิธีการสังเกต” จำนวน 8 เรื่อง “วิธีการทดลอง” และ “วิธีการสำรวจ” มีจำนวนเท่ากันคือ 3 เรื่อง ขณะที่ “วิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี” เป็นวิธีการที่มีการใช้น้อยที่สุด โดยปรากฏเพียง 2 เรื่องเท่านั้น

คำสำคัญ การสำรวจงานวิจัย การล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน ฐานข้อมูล CNKI

Abstract

This research article aims to study the body of knowledge on Chinese-Thai and Thai-Chinese interpreting as presented in China’s CNKI database and to analyze future trends in Chinese-Thai and Thai-Chinese interpreting research. This documentary research examined 29 articles and research works collected in the CNKI database from 2000 to 2025. The analysis was divided into four main aspects: 1) year of publication, 2) type of research and researchers’ institutional affiliations, 3) research titles and main research issues, and 4) research methods.

The results revealed that, in terms of year of publication, research on Chinese-Thai and Thai-Chinese interpreting has shown a clear upward trend since 2015. In terms of research type and researchers’ institutional affiliations, of the 29 studies, 10 were master’s theses and 19 were research articles, while no doctoral dissertations were found. As for institutional affiliations, universities in southwestern China have played a particularly important role in producing research on Chinese-Thai and Thai-Chinese interpreting. In terms of research titles and main research issues, titles related to education were the most numerous (16 studies), followed by those related to economy, trade, and international cooperation (6 studies), language (3 studies), and tourism (2 studies), while titles related to agriculture and sustainable living accounted for only 1 study each. The most common main research issue was “interpreting teaching and training” (17 studies, 59%), followed by “interpreting techniques and strategies” (8 studies, 28%), “handling linguistic problems in interpreting” (2 studies, 7%), and “cognitive load management in interpreting” (2 studies, 7%). In terms of research methods, the most frequently used was the “experience summary method” (13 studies), followed by the “observation method” (8 studies). The

"experimental method" and the "survey method" were each used in 3 studies, while the "theoretical analysis method" was the least used, appearing in only 2 studies.

Keywords: Research survey, Chinese-Thai and Thai-Chinese Interpreting, CNKI Database

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันที่โลกมีความเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ หนึ่งในกลยุทธ์ที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายคือ "การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงความร่วมมือ" ซึ่งส่งผลให้เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในบริบทดังกล่าว บทบาทของ "ล่าม" จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอำนวยความสะดวกด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลจากหลากหลายภาษาและวัฒนธรรม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย การริเริ่มโครงการระดับภูมิภาค เช่น "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง"(Belt and Road Initiative) ของจีน และ "โครงการระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก" (EEC) ของไทยได้กระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างจีนและไทยสู่ระดับ "หุ้นส่วนความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน" พร้อมทั้งการทำข้อตกลงยกเว้นวีซ่าถาวรซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การแลกเปลี่ยนทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ของจีนในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2018 ซึ่งจีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศที่มีการลงทุนเป็นอันดับหนึ่งในประเทศไทยแซงหน้าประเทศญี่ปุ่น (Siriluck, 2021)

การขยายตัวของการลงทุนดังกล่าวส่งผลให้ความต้องการล่ามจีน-ไทยและ ไทย-จีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากล่ามมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกในการสื่อสารระหว่างนักธุรกิจชาวจีนและชาวไทย ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางภาษา และส่งเสริมความเข้าใจอันดีซึ่งกัน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จของการลงทุน Zhang & Numtong (2022) ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับความนิยมของภาษาไทยในประเทศจีน โดยระบุว่าภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับสองรองจากภาษาเกาหลี การเติบโตของผู้เรียนภาษาไทยสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยในเวทีโลกและเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยมากขึ้น นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยจำนวนไม่น้อยเลือกที่จะประกอบอาชีพล่ามจีน-ไทย ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความต้องการสูงในปัจจุบัน

ทั้งนี้การสำรวจงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในฐานข้อมูล CNKI (China National Knowledge Infrastructure) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อนักวิชาการ นักวิจัย และผู้ที่อยู่ในแวดวงล่ามและ

การแปล ด้วยเหตุผลหลักคือ การทำความเข้าใจสถานะองค์ความรู้ปัจจุบัน ชี้ช่องว่างและโอกาสในการทำวิจัยใหม่ และเป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงและทฤษฎีที่สำคัญ สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมจีน การเข้าถึงฐานข้อมูล CNKI ถือเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิที่สะท้อนมุมมองและความสนใจของนักวิชาการจีนโดยตรง การสำรวจงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยใน CNKI จึงเปรียบเสมือนการเข้าไปสำรวจขุมทรัพย์ทางปัญญา ที่ช่วยให้เข้าใจแนวคิดและทฤษฎีการล่ามในบริบทของจีน ซึ่งอาจแตกต่างจากทฤษฎีของโลกตะวันตก ทั้งนี้การสำรวจงานวิจัยในฐานข้อมูล CNKI ไม่ใช่เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการทำวิจัย แต่เป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพของงานวิจัยให้มีความลึกซึ้ง ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ทำให้นักวิจัยสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่ต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เดิมได้อย่างแท้จริง

จากการสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูล CNKI พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนมีการเริ่มต้นอย่างจริงจังหลังจากปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา ก่อนหน้านั้นแทบจะไม่มีงานวิจัยในด้านนี้เลย การสำรวจเบื้องต้นพบว่าตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 มีบทความวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีน จำนวน 29 เรื่อง สะท้อนให้เห็นถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นในสาขานี้ สอดคล้องกับความต้องการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในตลาดแรงงานที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ยังขาดการศึกษาเชิงทบทวนเอกสารวิชาการและวิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยเกี่ยวกับการการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในภาพรวม ทั้งในประเทศจีนและไทย ซึ่งเป็นช่องว่างทางวิชาการที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาในประเด็นนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนางานวิจัยในอนาคต และเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาการล่ามภาษาจีน-ไทยและไทย-จีนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนที่ปรากฏในฐานข้อมูล CNKI ของจีน
2. เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของการวิจัยในด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในอนาคต

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนเอกสารในงานวิจัยเรื่องการสำรวจงานวิจัยทางด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในฐานข้อมูล CNKI ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Gile (2006) และ Zhong & Wang (2010) มาประยุกต์ใช้ในงานวิจัย โดยแนวคิดการจัดประเภทประเด็นหลักในการวิจัยด้านการล่ามของ Gile (2006) จะเป็นประโยชน์ในการจำแนกและจัดหมวดหมู่งานวิจัย (Categorization and Classification) ที่พบในฐานข้อมูล CNKI

1. ช่วยในการกำหนดคำสำคัญ (keywords) สำหรับการค้นหาใน CNKI ให้ครอบคลุมประเด็นที่ Gile เสนอ เช่น การสอนการล่ามจีน-ไทย กลยุทธ์การล่ามจีน-ไทย ปัญหาภาษาในการล่ามจีน-ไทย ภาระทางปัญญาในการล่ามจีน-ไทย เพื่อให้ได้งานวิจัยที่ตรงประเด็นมากขึ้น

2. การจำแนก และวิเคราะห์เนื้อหางานวิจัย จะช่วยให้เห็นภาพรวมว่างานวิจัยใน CNKI เกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยนั้น กระจุกตัวหรือขาดแคลนในประเด็นใด เพื่อนำไปสู่การระบุช่องว่างของการวิจัย (research gaps) ได้

3. สามารถใช้เพื่อวิเคราะห์ว่าประเด็นใดที่นักวิจัยในจีนให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ และประเด็นใดที่ยังไม่ค่อยมีการศึกษาในบริบทการล่ามจีน-ไทย

ทั้งนี้แนวคิดของ Zhong & Wang (2010) เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ (Methodological Analysis) ในงานวิจัยที่พบใน CNKI

1. วิเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัยที่นิยม เมื่อจำแนกงานวิจัยตามประเด็นของ Gile แล้ว สามารถนำแนวคิดของ Zhong & Wang มาใช้เพื่อวิเคราะห์ต่อว่างานวิจัยแต่ละกลุ่มประเด็น หรือโดยภาพรวมทั้งหมดนั้นนิยมใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบใด รวมถึงงานวิจัยเชิงประจักษ์ (การสังเกต การทดลอง การสำรวจ) งานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ (วิจัยเอกสาร วิเคราะห์เชิงทฤษฎี สรุปประสบการณ์) มีสัดส่วนเท่าไหร่ และระเบียบวิธีวิจัยย่อยใดที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดในการศึกษาการล่ามจีน-ไทย

2. ระบุความหลากหลายทางระเบียบวิธี ช่วยให้เห็นว่างานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยใน CNKI มีความหลากหลายทางระเบียบวิธีมากน้อยเพียงใด หรือมีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยซ้ำ ๆ กันในบางประเด็นหรือไม่

3. ชี้ช่องว่างทางระเบียบวิธี ซึ่งอาจพบว่ามีระเบียบวิธีวิจัยบางประเภทที่ยังไม่ค่อยถูกนำมาใช้ในการศึกษาการล่ามจีน-ไทย ทั้งนี้อาจเป็นโอกาสสำหรับการวิจัยในอนาคต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากบทความและงานวิจัยที่รวบรวมไว้ในฐานข้อมูล CNKI ของจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 จนถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2568 ซึ่งมีจำนวน 29 เรื่อง โดยมีขั้นตอนระเบียบวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การค้นคว้าและศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานสำหรับการวิจัยและการสร้างกรอบความคิด

2. การรวบรวมข้อมูล มีการรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาจากบทความและงานวิจัยที่รวบรวมไว้ โดยใช้คำสืบค้น “การล่ามจีน-ไทย/การล่ามไทย-จีน/การล่ามภาษาไทย (中泰口译/汉泰口译/泰语口译)” จากนั้นผู้วิจัยได้จำแนกตามปีที่ตีพิมพ์ ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย ชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำตารางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

3. การสรุปและอภิปราย ผู้วิจัยได้ใช้กรอบในการวิเคราะห์ซึ่งจะช่วยให้คุณอภิปรายผลการสำรวจงานวิจัยในฐานข้อมูล CNKI ได้อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี รวมถึง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภาพรวมเชิงปริมาณและแนวโน้ม การวิเคราะห์ประเด็นวิจัยหลัก โดยใช้แนวคิดของ Gile (2006) และ Zhong & Wang (2010) และวิเคราะห์แนวโน้มการวิจัยในอนาคต

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาจากบทความและงานวิจัยที่รวบรวม ไว้ในฐานข้อมูล CNKI โดยใช้คำสืบค้น ได้แก่ “การล่ามจีน-ไทย/การล่ามไทย-จีน/การล่ามภาษาไทย (中泰口译/汉泰口译/泰语口译)” จากนั้นผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลตามปีที่ตีพิมพ์ ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย ชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย (ตารางที่ 1) และผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ปีที่ตีพิมพ์ 2) ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย 3) ชื่อหัวข้องานวิจัย และประเด็นหลักในการวิจัย 4) วิธีการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลรายละเอียดของงานวิจัย

ลำดับ	ชื่อหัวข้องานวิจัย	ชื่อผู้เขียน	ปีที่ตีพิมพ์ (ค.ศ.)	ประเภทงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัด
1	中国一东盟博览会复合型会展泰语口译人才培养研究 (การฝึกอบรมบุคลากรล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนสำหรับงานนิทรรศการจีน-อาเซียน)	Ya Mansa	2013	บทความวิจัย	Hechi University
2	泰语数字表达及口译探究 (การศึกษาการใช้ตัวเลขในภาษาไทยและการล่ามเกี่ยวกับตัวเลข)	Li Yajing	2015	บทความวิจัย	Qujing Normal University
3	以就业市场需求为导向的独立学院泰语口译课程教学新模式—以广西大学行健文理学院英语专业英泰双语特色班为例 (รูปแบบใหม่ของหลักสูตรการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนในสถาบันศึกษาเอกชนตามความต้องการของตลาดแรงงาน: กรณีศึกษาชั้นเรียนสองภาษาไทย-อังกฤษสาขาวิชาหลักสูตรภาษาอังกฤษ XingJian College of Guangxi University English Association)	Li Huaxing	2015	บทความวิจัย	XingJian College Of Guangxi University English Association
4	云南地州高校泰语口译课程现状及教学改革探究	Li Yajing	2015	บทความวิจัย	Qujing Normal University

ลำดับ	ชื่อหัวข้องานวิจัย	ชื่อผู้เขียน	ปีที่ตีพิมพ์ (ค.ศ.)	ประเภทงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัด
	(สถานการณ์ปัจจุบันและการปฏิรูปหลักสูตรการสอนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนในมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน)				
5	大学泰语口译教学存在的问题与对策 (ปัญหาด้านการสอนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนในมหาวิทยาลัยและแนวทางแก้ไข)	Huang Yingli	2016	บทความวิจัย	Honghe Universuty
6	基于社区口译的汉泰口译教学研究 (การศึกษาการสอนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนสำหรับการล่ามในชุมชน)	Qin Hongbo	2016	บทความวิจัย	Mahidol University
7	“一带一路”背景下壮族地区转型高校泰语口译教学的探索与实践 (การสำรวจและการปฏิบัติการสอนกรล่ามภาษาจีน-ไทย และ ไทย-จีนในมหาวิทยาลัยเขตชนเผ่าจ้วงภายใต้นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)	Yang Yani	2016	บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages
8	泰语商务口译技能训练探讨 (การอภิปรายเกี่ยวกับการฝึกทักษะการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนเชิงธุรกิจ)	Yang Yani	2016	บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages
9	泰语口译学习障碍及解决方法 (อุปสรรคในการเรียนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนและแนวทางการแก้ไข)	Yang Yani	2017	บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages
10	泰语口译策略探讨 (การอภิปรายกลยุทธ์การล่ามจีน-ไทย และไทย-จีน)	Yang Yani	2017	บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages
11	泰语口译语文素养问题及应对策略 (ปัญหาด้านความสามารถทางภาษาการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนและกลยุทธ์การรับมือ)	He Lipeng	2017	บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages
12	“一带一路”建设与泰语口译人才培养的创新与实践 (นวัตกรรมและการปฏิบัติการในการฝึกอบรมบุคลากร	Zhang Qianxia	2018	บทความวิจัย	School of Foreign Languages & Culture of

ลำดับ	ชื่อหัวข้องานวิจัย	ชื่อผู้เขียน	ปีที่ตีพิมพ์ (ค.ศ.)	ประเภทงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัด
	ล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีนภายใต้นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)				Chengdu University
13	翻译语境论视角下的泰语口译实用教学内容构建 (การออกแบบเนื้อหาการสอนการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเชิงปฏิบัติจากมุมมองทฤษฎีบริบทการแปล)	Chen Qian	2019	บทความวิจัย	Chengdu Institute Sichuan International Studies University
14	“一带一路”建设与泰语口译人才培养的创新与实践 (นวัตกรรมและการปฏิบัติการในการฝึกอบรมบุคลากรล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีนภายใต้นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)[3]	Lu Qian	2019	บทความวิจัย	Guilin University of Technology at Nanning
15	“一带一路”背景下泰语口译教学评估机制建设 (การสร้างกลไกการประเมินการสอนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนภายใต้นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)	Chen Qian	2019	บทความวิจัย	Chengdu Institute Sichuan International Studies University
16	“一带一路.泰中经贸合作论坛”上泰国领导人致辞的泰汉模拟同传实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามพูดพร้อมจีน-ไทยและไทย-จีนแบบจำลองงานปราศรัยของผู้นำไทยหัวข้อ “เวทีความร่วมมือเศรษฐกิจไทย-จีน ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)	Qiu Yuting	2019	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
17	“共建‘一带一路’五年进展情况及 展 望”新闻发布会汉泰模拟交替传译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีน แบบพูดตามในงานแถลงข่าว “ความก้าวหน้าและแนวโน้ม 5 ปีของการร่วมสร้างหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”)	Yang E	2019	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities

[3] งานวิจัยลำดับที่ 12 และ 14 ชื่อหัวข้อเหมือนกัน แต่เนื้อหาแตกต่างกัน

ลำดับ	ชื่อหัวข้องานวิจัย	ชื่อผู้เขียน	ปีที่ตีพิมพ์ (ค.ศ.)	ประเภทงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัด
18	“2019 年泰国太阳能农场的发展和管理研修班” 课堂汉泰交传口译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนแบบพูดตามในชั้นเรียนหลักสูตรฝึกอบรม “การพัฒนาและการจัดการฟาร์มพลังงานแสงอาทิตย์ไทย ปี 2019”)	Lu Yajun	2020	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
19	“2019 中国-东盟妇女创业创新论坛” 导游陪同翻译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนแบบนำเที่ยวในงาน “ฟอรั่มการทำธุรกิจและนวัตกรรมสำหรับผู้หญิงจีน-อาเซียน ปี 2019”)	He Zumei	2020	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
20	“山东国际友城合作发展大会” 陪同翻译实习报告 (รายงานฝึกงานล่ามติดตาม ใน “การประชุมพัฒนาความร่วมมือเมืองพี่เมืองน้องนานาชาติมณฑลชานตง”)	Lin Liping	2020	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
21	《广西民族博物馆导游词》汉泰口译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทยสำหรับคำบรรยายพิพิธภัณฑ์ชนชาติในมณฑลกว่างซี)	Pan Chunting	2020	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
22	广西应用型本科院校泰语口译课程教学改革探索 (การค้นคว้าการปฏิรูปการสอนหลักสูตรล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีนในมหาวิทยาลัยที่เน้นการประยุกต์ใช้งานในมณฑลกว่างซี)	Li Bi	2020	บทความวิจัย	Guangxi University of Foreign Languages
23	泰语口译课程的专题设置及语料选用 (การกำหนดหัวข้อเฉพาะและการเลือกข้อมูลภาษาสำหรับหลักสูตรล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีน)	Meng Zhao xiao	2020	บทความวิจัย	Sichuan International Studies University
24	广西民办院校泰语口译课程存在问题与对策 (ปัญหาด้านการ	Bai Lina	2020	บทความวิจัย	Guangxi University of

ลำดับ	ชื่อหัวข้องานวิจัย	ชื่อผู้เขียน	ปีที่ตีพิมพ์ (ค.ศ.)	ประเภทงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัด
	สอนหลักสูตรการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีน ในมหาวิทยาลัยเอกชนใน Guangxi และแนวทางแก้ไข)				Foreign Languages
25	西部陆海新通道中国（广西、四川）— 汉泰交传实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนแบบพูดตามในการประชุมเจรจาผลไม้จีน (มณฑลกว่างซีและมณฑลเสฉวน) - ไทย ภายใต้เส้นทางสายใหม่ตะวันตก-ทะเล)	Zhang Jin Zhao	2022	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	
26	泰国武里南皇家大学教育管理专业线上课程交替传译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามแบบพูดตามในชั้นเรียนออนไลน์สาขาการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ประเทศไทย)	Deng Meilin	2022	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	
27	泰语口译“双线混融”混合式教学思考与实践 (แนวคิดและการปฏิบัติการสอนการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนแบบออนไลน์และออฟไลน์)	Liang Chen Zhuo	2023	บทความวิจัย	
28	“2022 年亚洲可持续生活青年网络返乡青年专题分享会”泰语远程同传翻译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีนแบบพูดพร้อมทางไกลในงาน “สัมมนาหัวข้อวัยรุ่นกลับไปใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนที่บ้านเกิด ปี ค.ศ. 2022 ทวิปเอเชีย”)	Wang Yudan	2023	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities
29	泰国音乐教育硕士线上课程交替传译实践报告 (รายงานปฏิบัติการล่ามแบบพูดตามในชั้นเรียนออนไลน์หลักสูตรปริญญาโทดนตรีศึกษาของไทย)	Wan Keying	2023	วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities

ภาพที่ 1 กราฟเส้นแสดงปีที่ตีพิมพ์และจำนวนงานวิจัยในปีนั้นๆ

ที่มา: Thai-Journal Citation Index Centre (2025)

1. ปีที่ตีพิมพ์

จากกราฟเส้นข้างต้น พบว่า งานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนมีการตีพิมพ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ค.ศ. 2013–2016 และช่วงปี ค.ศ. 2018–2020 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว โดยเฉพาะในปี ค.ศ. 2020 ซึ่งเป็นปีที่มีจำนวนงานวิจัยมากที่สุด จำนวน 7 เรื่อง

ทั้งนี้ งานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในประเทศจีนเริ่มปรากฏเป็นรูปธรรมครั้งแรกในปี ค.ศ. 2013 โดยมีจำนวนงานวิจัย 1 เรื่องคือ เรื่อง “การฝึกอบรมบุคลากรล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนสำหรับงานนิทรรศการจีน-อาเซียน”(中国一东盟博览会复合型会展泰语口译人才培养研究) เขียนโดย Ya Mansa ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ตีพิมพ์ในช่วงเวลาเดียวกับที่ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ของประเทศจีนได้ประกาศนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative หรือ BRI) อย่างเป็นทางการ

นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” มีเป้าหมายเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศในเอเชีย ยุโรป แอฟริกา และภูมิภาคอื่น ๆ ผ่านความร่วมมือในหลายอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐานและการก่อสร้าง เช่น รถไฟความเร็วสูง อุตสาหกรรมพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พลังงานทดแทน อุตสาหกรรมการเงินและการลงทุน อุตสาหกรรมโลจิสติกส์และการขนส่ง อุตสาหกรรมเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมทั้งความร่วมมือด้านการค้า การศึกษา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว ฯลฯ ภายหลังจากการเสนอนโยบายดังกล่าว ความร่วมมือระหว่างจีนและไทยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การค้า การลงทุน การศึกษา การท่องเที่ยว ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ได้ขยายตัวและแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้นจากบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การเริ่มต้นของงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนใน

ปี ค.ศ. 2013 มีความสัมพันธ์กับนโยบาย“หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”ที่เป็นปัจจัยผลักดันสำคัญต่อการขยายตัวของความร่วมมือระหว่างสองประเทศ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความต้องการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในสาขาต่าง ๆ และส่งเสริมให้เกิดการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง

2. ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนงานวิจัย จำแนกตามระดับการพัฒนาวิชาการของผู้เขียนและสังกัดสถาบัน

ประเภทของงานวิจัย	สถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย	จำนวนเรื่อง
วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต	Guangxi University of Nationalities	10
บทความวิจัย	Baise University School of Foreign Languages	5
	Guangxi University of Foreign Languages	3
	Chengdu Institute Sichuan International Studies University	2
	Qujing Normal University	2
	Guilin University of Technology at Nanning	1
	School of Foreign Languages & Culture of Chengdu University	1
	Guangxi University Xingjian College of Science and Liberal Arts	1
	Hechi University	1
	Honghe Universuty	1
	Sichuan International Studies University	1
	Mahidol University (Thailand)	1

จากตารางที่ 2 พบว่า มีงานวิจัยที่ระบุประเภทเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต จำนวน 10 เรื่อง โดยทั้งหมดมาจากสถาบันเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี (Guangxi University of Nationalities) ส่วนงานวิจัยประเภท บทความวิจัย มีจำนวน 19 เรื่อง ซึ่งมาจากสถาบันต้นสังกัดที่หลากหลายถึง 11 แห่ง อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบงานวิจัยประเภท วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ที่เกี่ยวข้องกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในประเด็นดังกล่าว

ในส่วนของสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย พบว่า มีมหาวิทยาลัยในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 12 แห่งที่มีผลงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทย และ ไทย-จีน โดยมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนผลงานวิจัยมากที่สุดได้แก่ Guangxi University of Nationalities (มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี) ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง จำนวน 10 เรื่อง รองลงมาคือ Baise University School of Foreign Languages (มหาวิทยาลัยภาษาต่าง ประเทศไป๋เซ่อ) ซึ่งอยู่ในมณฑลเดียวกัน จำนวน 5 เรื่อง ตามด้วย

ในส่วนของสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย พบว่า มีมหาวิทยาลัยในประเทศจีนจำนวนทั้งสิ้น 11 แห่งที่มีผลงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน โดยมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนผลงานวิจัยมากที่สุดได้แก่ Guangxi

University of Nationalities (มหาวิทยาลัยชนชาติกว่างซี) ในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง จำนวน 10 เรื่อง รองลงมาคือ Baise University School of Foreign Languages (มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศไป๋เซ่อ) ซึ่งอยู่ในมณฑลเดียวกัน จำนวน 5 เรื่อง ตามด้วย Guangxi University of Foreign Languages (มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศกว่างซี) จำนวน 3 เรื่อง ขณะที่ Chengdu Institute Sichuan International Studies University (มหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศเสฉวน วิทยาเขตเฉิงตู) ในมณฑลเสฉวน และ Qujing Normal University(มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ฉี่ว์จิ้ง) ในมณฑลยูนนาน มีจำนวนงานวิจัยเท่ากัน 2 เรื่อง และมีงานวิจัยจำนวน 1 เรื่องมาจากมหาวิทยาลัยมหิดลของประเทศไทย

จากตารางที่ 2 สามารถสะท้อนภาพรวมของการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนได้ในหลายประเด็นดังนี้ ประการแรก มหาวิทยาลัยในเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง โดยเฉพาะ Guangxi University of Nationalities และ Baise University School of Foreign Languages มีบทบาทโดดเด่นที่สุดในการผลิตงานวิจัยด้านนี้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมกับประเทศไทย รวมถึงนโยบายส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเหล่านั้น ประการที่สอง ยังไม่พบงานวิจัยการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในระดับดุษฎีบัณฑิต ซึ่งบ่งชี้ถึงโอกาสในการพัฒนาและขยายขอบเขตงานวิจัยเชิงลึกในระดับที่สูงขึ้น ประการสุดท้าย พบว่า มีงานวิจัยเพียงชิ้นเดียวที่มาจากมหาวิทยาลัยในประเทศไทย คือ มหาวิทยาลัยมหิดล สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาและวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในประเทศไทยยังอยู่ในระยะเริ่มต้น มีศักยภาพในการพัฒนาอีกมากโดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของไทยและจีน เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ พัฒนาหลักสูตร และยกระดับขีดความสามารถของผู้วิจัยและนักศึกษาทั้งสองประเทศในการผลิตผลงานวิชาการที่ตอบสนองบริบทระหว่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น

3. ชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย

3.1 ชื่อหัวข้องานวิจัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน จำแนกตามชื่อหัวข้องานวิจัย

ชื่อหัวข้องานวิจัย	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
การศึกษา	16	55.2
เศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ	6	20.7
ภาษา	3	10.3
การท่องเที่ยว	2	6.9
เกษตรกรรม	1	3.4
การใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน	1	3.4
รวม	**29**	**100.0**

จากตารางที่ 3 แสดงการจำแนกงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนตามชื่อหัวข้อวิจัยหลัก พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ จำนวน 16 เรื่อง มุ่งเน้นไปที่การศึกษา รองลงมาคือ เศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ จำนวน 6 เรื่อง ตามด้วยภาษา จำนวน 3 เรื่อง การท่องเที่ยว จำนวน 2 เรื่อง และหัวข้อเกษตรกรรมกับการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนอย่างละ 1 เรื่อง

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องกับพลวัตความสัมพันธ์และนโยบายสำคัญระหว่างจีนและไทย โดยเฉพาะนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Initiative หรือ BRI) ซึ่งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในมิติต่างๆ ดังนี้

1. ประเด็นด้านการศึกษาที่ปรากฏในงานวิจัยจำนวนมากนั้น สอดคล้องกับความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือภายใต้นโยบาย BRI การที่งานวิจัยด้านการล่ามมุ่งเน้นไปที่การศึกษาสะท้อนถึงความต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาและวัฒนธรรมเพื่อรองรับการขยายตัวของความสัมพันธ์และโครงการต่าง ๆ

2. งานวิจัยด้านเศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนรองลงมานั้นตอกย้ำถึงบทบาทสำคัญของการล่ามในการอำนวยความสะดวกกิจกรรมทางธุรกิจ การลงทุน และการประสานงานโครงการต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นระหว่างสองประเทศภายใต้กรอบนโยบายนี้

3. งานวิจัยในหัวข้ออื่น ๆ เช่น ภาษา การท่องเที่ยว เกษตรกรรม และการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน ยังคงมีจำนวนน้อย ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงโอกาสในการขยายขอบเขตการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ครอบคลุมและหลากหลายมิติมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุนความร่วมมือที่กว้างขวางขึ้นระหว่างจีนและไทยในอนาคต

3.2 ประเด็นหลักในการวิจัย

ตารางที่ 4 ตารางแสดงแสดงจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน จำแนกตามประเด็นหลักในการวิจัย

ประเด็นหลักในการวิจัย	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
การสอนและการฝึกอบรมการล่าม	17	58.6
เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม	8	27.6
การจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม	2	6.9
การบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม	2	6.9
รวม	**29**	**100.0**

จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนจำแนกตามประเด็นหลักในการวิจัย พบว่า งานวิจัยด้านการสอนและการฝึกอบรมการล่ามได้รับความสนใจอย่างมาก โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 58.6 ของงานวิจัยทั้งหมด ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของหัวข้อนี้ต่อการพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชาชีพการล่าม สาเหตุหนึ่งที่ทำให้หัวข้อนี้ได้รับความนิยมเป็นพิเศษเกิดจากข้อริเริ่ม “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ของประเทศจีนและนโยบายของไทยที่เอื้อต่อการลงทุนจากต่างชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างจีนและไทย นโยบายเหล่านี้ได้สร้างความต้องการบุคลากรที่มีความสามารถในการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพื่อให้การดำเนินธุรกิจระหว่างประเทศเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถาบันการศึกษาในจีนจึงให้ความสำคัญกับการอบรมและฝึกฝนล่ามในระดับสูง เพื่อผลิตบุคลากรที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังเติบโต มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงได้นำการสอนและการฝึกอบรมการล่ามเข้ามาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อให้แน่ใจว่านักศึกษาจะได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างเพียงพอในการทำงานด้านล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่ขยายตัว

รองลงมาเป็นหัวข้อการวิจัยเทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม คิดเป็นร้อยละ 27.6 ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในตลาดมีความต้องการล่ามสูงขึ้นเรื่อยๆ ทำให้สถาบันศึกษาหรือนักศึกษาหันมาสนใจเทคนิคและกลยุทธ์ในการล่ามมากขึ้น เพื่อทำให้การปฏิบัติงานล่ามได้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ส่วนหัวข้อการจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม และการบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่ามเป็นหัวข้อที่มีนักวิจัยศึกษาน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 7

ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาของประเด็นหลักในการวิจัย 4 ประเด็น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การสอนและการฝึกอบรมการล่าม

สำหรับประเด็นการวิจัยด้านการสอนและการฝึกอบรมล่าม งานวิจัยที่รวบรวมมาสามารถแบ่งออกเป็นสองประเด็นย่อ ดังนี้

ปัญหาการสอนและการฝึกอบรมการล่ามแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านหลักสูตร Li Yajing (2015) Huang (2016) Yang (2017) และBai (2020) ต่างก็ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านหลักสูตรการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน เช่น เนื้อหาในการสอนไม่ทันสมัย นักศึกษาขาดความตั้งใจในการเรียน ขาดครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การล่ามจริง ชั่วโมงในการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาน้อย ไม่มีตำราเรียนหลักสูตรการล่ามที่สมบูรณ์

2) ด้านการฝึกอบรม Yang (2017) กล่าวว่าเนื้อหาด้านบริบททางวัฒนธรรมและคำศัพท์เฉพาะทางเป็นอุปสรรคในการฝึกอบรมของผู้ล่าม นอกจากนี้ปัญหาด้านความทรงจำ สำเนียงและการแปลตัวเลขก็เพิ่มความยากให้กับผู้ล่ามระหว่างการล่ามเช่นเดียวกัน Lu (2019) เสริมว่าปัจจุบันการฝึกฝนการล่าม

ในประเทศจีนส่วนใหญ่เน้นไปที่ทฤษฎี แต่ในด้านการสร้างสรรค์รูปแบบการอบรมและการปฏิบัติงานล่ามยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

3) ด้านการประเมิน Chen (2019) เสนอว่าขาดมาตรฐานการประเมินผลการสอนการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนที่เป็นระบบและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทั้งยังชี้ให้เห็นว่า ภายใต้การส่งเสริมนโยบายโครงการ “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง” ความต้องการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การฝึกฝนบุคลากรด้านการล่ามยังไม่ทันกับความต้องการของตลาด

โดยปัญหาดังกล่าวมีแนวทางแก้ไขแยกตามประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1) ด้านหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด Ya Mansa (2013) เสนอให้ เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและสถานการณ์ปัจจุบันของไทยเข้าไปในหลักสูตร Meng (2020) เน้นการเลือกข้อมูลประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมเช่นเดียวกัน และเพิ่มโอกาสการฝึกปฏิบัติงานล่ามจริง Li (2015) Liang (2023) ให้ความเห็นเหมือนกันว่า ควรใช้สื่อ เทคโนโลยี และข้อมูลที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอน Zhang (2018) เสนอให้รวมวิชาการฟัง การพูด การอ่านเข้าไว้ในหลักสูตรด้วย โดยผสมผสานทฤษฎีและการปฏิบัติเข้าไว้ด้วยกัน Li (2020) มีความเห็นกับหลักสูตรดังนี้ (1) ปรับปรุงเนื้อหาการสอนให้ครอบคลุมและทันสมัย (2) สร้างทีมอาจารย์ที่มีประสบการณ์การล่าม (3) ออกแบบระบบประเมินที่รอบด้าน (4) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและบริษัทด้านการแปลและการล่ามเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจความต้องการของตลาดมากขึ้น Bai (2020)เสนอให้ปรับปรุงหลักสูตร โดยเพิ่มเวลาให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติงานล่ามมากขึ้น และจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อฝึกฝนทักษะการล่าม Huang (2016) ก็มีข้อเสนอแนะในด้านการปรับปรุงหลักสูตร โดยให้เพิ่มชั่วโมงเรียนและจัดทำเอกสารที่ทันสมัยประกอบการเรียนการสอน

2) ด้านการฝึกอบรม Yang (2017) ได้เสนอว่าสามารถฝึกความสามารถในการล่ามของนักศึกษาโดยการฝึกฝนการฟังและจับใจความ (Listening and Comprehension) การฝึกพูดตามแบบเงา (Shadowing) การฝึกพูดตามแบบเงาเป็นเป็นเทคนิคการฝึกพูดอย่างหนึ่งสำหรับการล่ามแบบพูดพร้อม โดยเปล่งเสียงพูดตามหลังเสียงที่ได้ยินทันทีให้เหมือนมากที่สุด

3) ด้านการประเมิน Qin (2016) ได้เน้นการสร้างระบบการประเมินการเรียนการสอนด้านการล่ามให้สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้ (1) เน้นฝึกฝนความสามารถการทำความเข้าใจในการอ่านบทความจีนและสรุปออกมาเป็นภาษาไทย รวมทั้งการอ่านบทความไทยและสรุปออกมาเป็นภาษาจีน โดยเน้นความสามารถในการพูดระดับพื้นฐานและการจับประเด็นสำคัญ (2) เน้นฝึกฝนความสามารถด้านการฟัง การจดบันทึก และการเก็บรวบรวมข้อมูลและการล่ามจากจีนเป็นไทยและไทยเป็นจีน (3) เน้นสังเกตการณ์กิจกรรมการล่ามที่หน้างานและฝึกจัดงานล่ามแบบจำลองสถานการณ์ เพื่อให้นักศึกษาเรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำงานของล่ามมืออาชีพและมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติในสภาพแวดล้อมทำงานจริง (4) เน้นฝึกฝนทักษะการ

ล่ามจากไทยเป็นจีน หรือจีนเป็นไทยอย่างถูกต้องและครบถ้วนโดยจัดงานล่ามแบบจำลองสถานการณ์ในหัวข้อการประชุมทางธุรกิจ การพิจารณาคดีในศาล และการสื่อสารในโรงพยาบาล เป็นต้น เพื่อประเมินความสามารถด้านทักษะการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน รวมทั้งทักษะทางอาชีพของนักศึกษาอย่างรอบด้าน

3.2.2 เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม

เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่ามสามารถแบ่งออกเป็นการล่ามแบบพูดตาม (Consecutive Interpreting) และการล่ามแบบพูดพร้อม (Simultaneous Interpretation) ดังนี้

1) การล่ามแบบพูดตาม มีผู้วิจัยหลายท่านได้ศึกษาและนำเสนอแนวทาง กลยุทธ์ในการล่ามแบบพูดตามมากมาย โดยเน้นทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนการล่าม และกลยุทธ์การล่ามต่างๆ

สำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนการล่าม Yang (2017) เน้นถึงความสำคัญของการเตรียมตัวล่วงหน้า ล่ามควรศึกษาเนื้อหา ภูมิหลัง วัตถุประสงค์ กำหนดการของงานล่ามล่วงหน้า รวมทั้งสำเนียงของผู้พูด ในทำนองเดียวกัน Deng (2022) เสนอว่าล่ามควรเตรียมตัวอย่างรอบด้าน โดยเน้นการศึกษาหัวข้อ คำศัพท์ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง พร้อมแนะนำให้มีการสรุปหลังการล่ามเพื่อทบทวนและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญ เช่น ทักษะการพูดและการจดบันทึกอย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับกลยุทธ์การล่าม Lu (2020) ได้สรุปดังต่อไปนี้

(1) การละข้อความ (省译法) ใช้เพื่อตัดข้อความที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อนออกจากภาษาต้นทาง โดยยังคงรักษาความหมายหลักไว้ครบถ้วน เพื่อให้ภาษาปลายทางกระชับและเข้าใจง่าย

(2) การดัดแปลงข้อความ (改译法) ใช้เพื่อปรับโครงสร้างหรือถ้อยคำให้เหมาะสมกับบริบทของภาษาปลายทาง เช่น ภาษาต้นทางมีลักษณะไม่เป็นทางการหรือใช้ภาษาพูดมากเกินไป สามารถปรับให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม หรือเปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า ฯลฯ

(3) การสรุปความ (概译法) เหมาะสำหรับกรณีที่ข้อความในภาษาต้นทางมีข้อมูลจำนวนมาก แต่มีใจความสำคัญเพียงเล็กน้อย

(4) การแทนที่ (替代法) เหมาะสำหรับใช้ในกรณีที่มีคำศัพท์เฉพาะทาง โดยใช้ตัวย่อภาษาอังกฤษ หรือสัญลักษณ์ที่ใช้เฉพาะในสาขาวิชาชีพมาแทนที่ถ้อยคำในภาษาต้นทาง

(5) การปรับโครงสร้าง (重组法) ใช้ในกรณีที่ภาษาต้นทางมีเนื้อหาหนาแน่น มีหลายประเด็นสำคัญ และลำดับตรรกะของข้อความไม่เป็นระเบียบ จึงต้องมีการปรับเรียบเรียงใหม่ให้กระชับและชัดเจนยิ่งขึ้นในภาษาปลายทาง

(6) การเพิ่มข้อความ (增译法) เหมาะสำหรับกรณีที่ต้องอธิบายคำเฉพาะทาง เช่น ชื่อเฉพาะ คำสำนวน หรือสุภาษิต ตลอดจนใช้เพื่อเสริมความชัดเจนทางตรรกะของข้อความ

He (2020) ได้เสนอกลยุทธ์การล่ามเพิ่มเติมในขณะแปลชื่อสถานที่ที่มีความหมายแฝง ซึ่งการแปลความหมายเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ครบถ้วน จึงเสนอให้ใช้กลยุทธ์การล่ามแบบผสม ได้แก่ การทับศัพท์ร่วมกับการแปลความหมาย (音译+意) หรือการทับศัพท์ร่วมกับการให้ข้อมูลเพิ่มเติม (音译+背景补充) เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจมากยิ่งขึ้น ส่วน Pan (2020) เสริมการแปลตรงตัว (直译法) เพิ่มเติม ซึ่งเหมาะสำหรับกรณีที่ภาษาต้นทางและภาษาปลายทางมีโครงสร้างประโยคใกล้เคียงกัน เพื่อคงรูปแบบและเนื้อหาของต้นฉบับให้ไว้

2) การล่ามแบบพูดพร้อม มีการศึกษาและสรุปกลยุทธ์การล่ามต่าง ๆ ไว้อย่างหลากหลายเช่นกัน อาทิ Qiu (2019) ได้เสนอกลยุทธ์การล่ามดังนี้ การเพิ่มข้อความ (增译法) การละข้อความ (省译法) การดัดแปลงข้อความ (改译法) และการปรับโครงสร้าง (重组法) กลยุทธ์การล่ามดังกล่าวมีใช้ในการล่ามแบบพูดตามเช่นกัน ส่วนการแปลตามลำดับประโยค (顺句驱动法) และการคาดการณ์และอนุมาน (推理预测法) เป็นกลยุทธ์การล่ามที่เพิ่มเติม ซึ่งไม่พบในการล่ามแบบพูดตาม การแปลตามลำดับประโยค (顺句驱动法) เป็นการแปลเนื้อหาตามลำดับของภาษาต้นทางที่ได้ยิน โดยแบ่งประโยคออกเป็นกลุ่มคำหรือหน่วยความหมายขนาดเล็ก แล้วเชื่อมโยงหน่วยเหล่านั้นเข้าด้วยกันอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งมักใช้ในกรณีที่ล่ามประโยคยาว เป็นกลยุทธ์การล่ามที่นิยมใช้มากที่สุดในการล่ามแบบพูดพร้อม และการคาดการณ์และอนุมาน (推理预测法) หมายถึง การที่ล่ามใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการคาดเดาเนื้อหาที่ยังไม่ถูกกล่าวออกมาอย่างครบถ้วน การคาดการณ์ที่แม่นยำจะช่วยให้ล่ามประหยัดภาระทางปัญญา และสามารถจัดการกับเนื้อหาถัดไปได้อย่างราบรื่น

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม ไม่ว่าจะเป็นการล่ามแบบพูดตามหรือการล่ามแบบพูดพร้อม พบว่า กลยุทธ์การล่ามที่นิยมใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหานั้นมีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การเพิ่มข้อความ (增译法) การละข้อความ (省译法) การดัดแปลงข้อความ (改译法) การแปลตามลำดับประโยค (顺句驱动法) การสรุปความ (概译法) การแทนที่ (替代法) การปรับโครงสร้าง (重组法) การทับศัพท์ (音译法) การแปลตรงตัว (直译法) และการแปลตามความหมาย (意译法) ส่วนกลยุทธ์การล่ามการแปลตามลำดับประโยค (顺句驱动法) และการคาดการณ์และอนุมาน (推理预测法) เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการล่ามแบบพูดพร้อม

3.2.3 การจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม

สำหรับประเด็นหลักการจัดการกับปัญหาทางภาษา He (2017) ได้เสนอปัญหาทางภาษาที่พบบ่อยระหว่างการล่ามพร้อมกับแนวทางแก้ไข ดังนี้ (1) ปัญหาคลังคำศัพท์ไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทางไวยากรณ์ และทักษะการคิดเชิงตรรกะ จึงแนะนำส่งเสริมผู้เรียนฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา รวมถึงทักษะการพูด การเขียน การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ และการอ่านวรรณกรรม (2) ขาดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ภาษาปลายทางที่ล่ามออกมาไม่สามารถสะท้อนเอกลักษณ์ทางภาษาและ

วัฒนธรรมของภาษาต้นทางได้อย่างเต็มที่ ควรปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน เพิ่มวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมเข้าไปในหลักสูตร ขณะที่ Lin (2020) แนะนำว่า ปัญหาด้านภาษาระหว่างการล่าม ได้แก่ คำที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรมและคำนามธรรม ซึ่งทำให้การล่ามเกิดความผิดพลาดได้ง่าย จึงแนะนำให้ทำตามขั้นตอนดังนี้ อันดับแรก วิเคราะห์และทำความเข้าใจความหมายและวัฒนธรรมที่แฝงอยู่โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบภาษาต้นฉบับ ต่อมาใช้ภาษาแม่ของล่ามปรับโครงสร้างความหมายใหม่ สุดท้ายใช้ภาษาปลายทางทำการอธิบายถ่ายทอดความหมายออกมาอย่างสมบูรณ์

3.2.4 การบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม

ด้านการบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม Zhang (2022) ได้สรุปปัญหาที่พบบ่อยไว้ ได้แก่ การฟังคำสำคัญและตัวเลขผิดพลาดหรือตกหล่น การจดบันทึกข้อมูลมากเกินไปหรือลายมืออ่านยาก การไม่ใช้สัญลักษณ์ช่วยในการจดบันทึก การประสานการฟังและการคิดคำแปลไม่ดีพอ และการใช้ภาษาไทยปลายทางที่ผิดหลักไวยากรณ์ จากปัญหาเหล่านี้ Zhang ได้เสนอแนวทางในการฝึกฝน ได้แก่ การฝึกฟังควบคู่กับการฝึกจดบันทึกอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาทักษะในการรับมือกับปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีไหวพริบ

3.3 วิธีการวิจัย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทย และไทย-จีน จำแนกตามวิธีการวิจัย

วิธีการ	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ	ปี
วิธีการสรุปประสบการณ์	13	44.8	2013, 2015, 2016, 2017, 2020, 2023
วิธีการสังเกต	8	27.6	2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2023
วิธีการสำรวจ	3	10.3	2015, 2020
วิธีการทดลอง	3	10.3	2019, 2020
วิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี	2	6.9	2019

จากตารางที่ 5 แสดงจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนจำแนกตามวิธีการวิจัย พบว่า “วิธีการสรุปประสบการณ์” เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมสูงสุด โดยมีจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 44.8 ของทั้งหมด และปรากฏในงานวิจัยตั้งแต่ปี 2013 ถึง 2023 รองลงมาคือ “วิธีการสังเกต” ซึ่งมี 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.6 และมีการใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2016 ถึง 2023 ส่วน “วิธีการสำรวจ” และ “วิธีการทดลอง” มีจำนวนเท่ากันที่ 3 เรื่อง หรือร้อยละ 10.3 โดย “วิธีการสำรวจ” พบในงานปี 2015 และ 2020 ขณะที่ “วิธีการทดลอง” พบในปี 2019 และ 2020 สำหรับ “วิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี” เป็นวิธีที่พบน้อยที่สุด มีเพียง 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.9 และปรากฏในปี 2019 เท่านั้น

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า นักวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนส่วนใหญ่นิยมใช้ “วิธีการสรุปประสบการณ์” ซึ่งอาจสะท้อนว่างานวิจัยในสาขานี้ยังคงให้ความสำคัญกับการรวบรวมและวิเคราะห์จากประสบการณ์ตรงของล่ามหรือผู้สอนการล่าม เพื่อสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี รวมถึงการใช้ “วิธีการสังเกต” ซึ่งเป็นวิธีเชิงประจักษ์ที่ช่วยให้เข้าใจบริบทและพฤติกรรมการล่ามในสถานการณ์จริงได้อย่างลึกซึ้ง

อย่างไรก็ตาม วิธีการเชิงประจักษ์แบบอื่นๆ เช่น “วิธีการสำรวจ” และ “วิธีการทดลอง” มีจำนวนจำกัด และ “วิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี” พบน้อยที่สุด บ่งชี้ว่างานวิจัยในสาขานี้ยังมีโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่การใช้วิธีการวิจัยที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะการวิจัยเชิงทดลองและการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางระเบียบวิธีวิจัย และนำไปสู่การสร้างทฤษฎีหรือการทดสอบสมมติฐานที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในอนาคต

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

1. ปีที่ตีพิมพ์ของงานวิจัย

งานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในประเทศจีนเริ่มปรากฏเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2013 ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่เริ่มมีการประกาศนโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”

2. ประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้เขียน

จากการศึกษาในงานวิจัยทั้ง 29 เรื่อง พบว่า 10 เรื่องเป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต และ 19 เรื่องเป็นบทความวิจัย ในส่วนของสถาบันต้นสังกัดนั้น Guangxi University of Nationalities มีจำนวนงานวิจัยมากที่สุด (10 เรื่อง) ตามมาด้วย Baise University School of Foreign Languages (5 เรื่อง) นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในมณฑลกวางสี ยูนนาน และเสฉวน ซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน และมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์กับประเทศไทย ซึ่งมีส่วนร่วมในการผลิตงานวิจัยเหล่านี้เช่นกัน

3. ชื่อหัวข้องานวิจัยและประเด็นหลักในการวิจัย

ในส่วนของชื่อหัวข้องานวิจัย ชื่อหัวข้อเกี่ยวกับการศึกษามีจำนวนมากที่สุด คือ 16 เรื่อง รองลงมาคือชื่อหัวข้อที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ จำนวน 6 เรื่อง ชื่อหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับภาษา 3 เรื่อง การท่องเที่ยว 2 เรื่อง ส่วนชื่อหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมและการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนมีอย่างละ 1 เรื่องเท่านั้น

ส่วนประเด็นหลักในการวิจัยที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ การสอนและการฝึกอบรมการล่าม 17 เรื่อง รองลงมาคือ เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม 8 เรื่อง และการจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม 2 เรื่อง และการบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม 2 เรื่อง

4. วิธีการวิจัย

วิธีการวิจัยที่ใช้บ่อยที่สุดคือ วิธีการสรุปประสบการณ์ 13 เรื่อง รองลงมาคือวิธีการสังเกต 8 เรื่อง วิธีการทดลอง 3 เรื่อง และวิธีการสำรวจ 3 เรื่อง ส่วนวิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎีมีการใช้น้อยที่สุดที่สุด 2 เรื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประเด็นหลักในการวิจัย การวิจัยนี้ได้ระบุประเด็นหลักในการวิจัยด้านการล่ามไว้ 4 ประเด็น ได้แก่ การสอนและการฝึกอบรมการล่าม เทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม การจัดการกับปัญหาทางภาษาในการล่าม และการบริหารจัดการภาระทางปัญญาในการล่าม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจำแนกของ Gile (2006) อย่างไรก็ตาม จากลักษณะของข้อมูลที่พบชี้ให้เห็นว่า สาขาวิชานี้ในบริบทของประเทศจีนยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา จึงยังคงพบงานวิจัยที่มุ่งเน้นเพียง 4 ประเด็นหลักข้างต้นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเมื่อพิจารณาความนิยมของประเด็นหลักในการวิจัย พบว่าประเด็น การสอนและการฝึกอบรมการล่าม ได้รับความสนใจสูงสุด รองลงมาคือประเด็นที่เกี่ยวกับเทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Wang & Liu (2015) ในงานวิจัยเรื่อง “พัฒนาการและแนวโน้มของการวิจัยการล่ามในประเทศจีนระหว่างปี 2004–2013” (2004-2013 中国口译研究的发展与走向) ซึ่งระบุว่า ประเด็นการสอนและการฝึกอบรมการล่ามมีสัดส่วนสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยส่วนใหญ่ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคลากรจากมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาทเป็นอาจารย์ผู้สอนหรือนักวิจัย จึงมีความสนใจในประเด็นด้านการสอนเป็นหลัก ขณะที่ประเด็นด้านเทคนิคและกลยุทธ์ในการล่าม ส่วนใหญ่เขียนโดยนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยมีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงประสบการณ์จากการฝึกปฏิบัติงานล่ามจริง อันเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะและองค์ความรู้ในวิชาชีพ

2. วิธีการวิจัย ในส่วนของวิธีการวิจัย พบการใช้วิธีการวิจัย 5 ประเภท ได้แก่ วิธีการสรุปประสบการณ์ วิธีการสังเกต วิธีการสำรวจ วิธีการทดลองและวิธีการวิเคราะห์เชิงทฤษฎี ซึ่งผลการวิจัยนี้เป็นไปตามแนวคิดที่ Zhong & Wang (2010) ได้เสนอไว้

สำหรับแนวโน้มการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยมีความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. ด้านปีที่ตีพิมพ์ งานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเริ่มปรากฏอย่างชัดเจนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 ซึ่งได้รับอิทธิพลจากการส่งเสริมนโยบาย "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" คาดการณ์ว่าในอนาคต ด้วยการส่งเสริมและพัฒนานโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ความร่วมมือทางการค้าและธุรกิจระหว่างจีนกับไทยจะมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบุคลากรด้านล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาจึงมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้และการผลิตบุคลากรในสาขานี้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของจำนวนงานวิจัยด้านนี้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

2. ด้านประเภทของงานวิจัยและสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย ยังไม่พบงานวิจัยในลักษณะของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างสำหรับการพัฒนาและการศึกษาต่อยอดอีกมาก คาดว่าจะมีงานวิจัยลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นในอนาคต สำหรับสถาบันต้นสังกัดของผู้วิจัย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน ซึ่งมีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์กับประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน ในอนาคต ด้วยการส่งเสริมของนโยบาย "หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง" เขตพื้นที่ดังกล่าวในฐานะจุดเชื่อมสำคัญกับประเทศไทย จะยังคงเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีน

3. ด้านชื่อหัวข้องานวิจัย พบว่า ชื่อหัวข้องานวิจัยที่ศึกษาครอบคลุมหลากหลายหัวข้อ อาทิ เศรษฐกิจการค้าและความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษา การท่องเที่ยว เกษตรกรรม ภาษา ตลอดจนการใช้ชีวิตอย่างยั่งยืน สะท้อนให้เห็นว่าการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนกำลังมีบทบาทสำคัญในหลากหลายสาขาวิชาและอุตสาหกรรม และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอนาคต ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนแนวโน้มนี้คือสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองโลก โดยเฉพาะสงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ประกอบกับเศรษฐกิจภายในประเทศจีนที่ชะลอตัวลงหลังช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้บริษัทจีนจำนวนมากเริ่มหันมาขยายธุรกิจสู่ตลาดต่างประเทศ ข้อมูลจาก Business Insider ในปี ค.ศ. 2024 ยิ่งตอกย้ำแนวโน้มนี้ โดยระบุว่าบริษัทจีนมีการดำเนินธุรกิจควบรวมกิจการ (M&A) และลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นถึง 32% และมุ่งเน้นไปที่ประเทศพันธมิตรตามแนวเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย จากบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยจึงคาดการณ์ว่าชื่อหัวข้องานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในอนาคตจะมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งในแง่ของเนื้อหาและบริบทการใช้งาน อีกทั้งยังจะมีความเฉพาะเจาะจงและลึกซึ้งในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นและพลวัตทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ด้านวิธีการวิจัย สำหรับแนวโน้มของวิธีการวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในอนาคต ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าจะมีการประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bozok & Kıncal (2022) เรื่อง “Strategies and Errors in Simultaneous Interpreting: A Student-Oriented Experiment in English–Turkish Language Pair” ซึ่งได้ประยุกต์ใช้วิธีการสำรวจร่วมกับการทดลอง โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษา เช่น อายุ ประสบการณ์ และความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การล่าม จากนั้นจึงดำเนินการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลงานการล่ามแบบพูดพร้อมระหว่างล่ามมืออาชีพกับนักศึกษา การผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในลักษณะนี้จะช่วยให้สามารถ

วิเคราะห์ปรากฏการณ์ได้อย่างรอบด้านและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการล่ามจีน-ไทยและไทย-จีนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

งานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบใน CNKI มักเป็นการศึกษาเปรียบเทียบในระดับ คำศัพท์ และ ไวยากรณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ยังมีช่องว่างอีกมากสำหรับการวิจัยในมิติอื่นๆ ที่จะช่วยให้เข้าใจกระบวนการล่ามได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะในส่วนนี้คือ

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติ คือ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการล่ามประเภทต่างๆ เช่น ล่ามในชั้นศาล ล่ามทางการแพทย์ หรือล่ามธุรกิจ เพื่อหาแนวทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรม

2. การวิจัยด้านการสอน คือ พัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนการล่ามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีหรือสถานการณ์จำลองเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1. งานวิจัยในภาพรวมยังขาดการศึกษาในบริบทเฉพาะทาง ซึ่งเป็นที่ต้องการสูงในปัจจุบัน ควรมีการวิจัยที่เจาะจงในสาขาต่าง ๆ เช่น ศึกษาความท้าทายทางภาษาและวัฒนธรรมของล่ามในศาลหรือชั้นตำรวจ รวมถึงการพัฒนาศัพท์เฉพาะทางกฎหมาย ศึกษากลยุทธ์การล่ามที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเจรจาธุรกิจระหว่างสองวัฒนธรรม เป็นต้น

2. ควรพัฒนาผู้สอนและหลักสูตรการล่าม เพื่อยกระดับคุณภาพของล่ามในอนาคต

บรรณานุกรม

Bai, L. (2020). Exploration on the teaching reform of Thai interpretation courses in Guangxi applied undergraduate colleges. *Linguistic and Literature Studies*, *2020*(8), 95–96.

Bozok, N. & Kıncal, Ş. (2022). Strategies and Errors in Simultaneous Interpreting: A Student - Oriented Experiment in English-Turkish Language Pair. *Current Trends in Translation Teaching and Learning* E, 32-75. https://doi.org/10.51287/cttl20222

Chen, Q. (2019). Construction of practical teaching content of Thai interpretation from the perspective of translation context theory. *Teaching*, *2019*(35), 206–207.

Chen, Q. (2019). Construction of Thai interpretation teaching evaluation mechanism under the Belt and Road Initiative. *Teaching, Pedagogy, and Research Discussion*, 176–178.

Deng, M. (2022). *A practice report on the consecutive interpretation of online educational management courses for Buriram Rajabhat University in Thailand* [Unpublished master's thesis]. Guangxi University for Nationalities.

Gile, D. (2006). The challenges of conference interpreting: Cognitive constraints and pedagogical implications. *Interpreting: International Journal of Research and Practice in Interpreting*, *8*(1), 121-129.

He, L. (2017). *Problems and coping strategies of Thai interpreting language literacy. Foreign Languages and Literatures*, *2017*(14), 125.

He, Z. (2020). *Report on the practice of escort interpretation for the 2019 China-ASEAN Women's Entrepreneurship and Innovation Forum* [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities]. Chinese National Knowledge Infrastructure.

Huang, Y. (2016). Challenges and solutions in Thai interpretation teaching in universities. *Chinese Language Journal*, *2016*(12), 125–127.

Li, B. (2020). Exploration on the teaching reform of Thai interpretation courses in Guangxi applied undergraduate colleges. *Linguistic and Literature Studies*, (8), 95-96.

Lin, L. (2020). *An internship report on the accompanying translation of Shandong International Friendship City cooperation and development* [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities]. CNKI.

Lu, Q. (2019). Innovation and practice in cultivating Thai interpreting talents under the "Belt and Road" initiative. *Course Education Research*, (12), 97-98.

Lu, Y. (2020). *Report on the guide accompanied by interpreter for CHINA-ASEAN Forum on Women's Entrepreneurship and Innovation 2019* [Master's Thesis, Guangxi University for Nationalities].

Pan, C. (2020). *A report on the translation of Anthropology Museum of Guangxi tour guide presentation* [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities].

Qiu, Y. (2019). A report on the Thai-Chinese simulated simultaneous interpreting of the remarks by Thai leaders on the Thailand-China Business Forum 2018. *China Academic Journal Electronic Publishing House*, 1994–2022.

Siriluck, A. (2021). *Chinese investment surge takes top spot in Thailand*. Bangkok Post. https://www.bangkokpost.com/business/example-article-url

Thai-Journal Citation Index Centre. (2025). *Thai-Journal Citation Index (TCI) database.* https://tci-thailand.org

Wang, Q., & Liu, H. (2015). New developments of interpreting studies in China (2004–2013): A bibliometric analysis based on papers published in core journals. *Shanghai Journal of Translators*, *2015*(1), 77–83.

Yang, E. (2019). *A report on the Chinese-Thai simulated consecutive interpreting for press conference on "Five-year progress and prospect for the Belt and Road construction"* [Master's thesis, Guangxi University for Nationalities].

Yang, Y. (2017). Exploration and practice of Thai interpretation teaching in Zhuang ethnic area universities under the Belt and Road Initiative. *Journal of Mudanjiang College of Education*, (6), 51–52.

Zhang, F., & Numtong, K. (2022). **中国高校泰**语专业翻译人才现状 [Current situation of translator talents for Thai majors in Chinese universities]. *Chinese Language and Culture Journal*, *9*(1), 381–396. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/clcjn/article/view/255254

Zhang, J. (2022). A report on the Chinese-Thai consecutive interpreting for "Seminar on China (Gangxi, Sichuan)–Thailand fruit trade under the new Western Land-Sea Corridor". *China Academic Journal Electronic Publishing House*, 1994–2022.

Zhang, Q. (2018). Innovation and practice in the construction of the Belt and Road and the training of Thai interpreters. *Teaching Practice Exploration*, (3), 159–160. https://doi.org/10.16534/j.cnki.cn13-9000/g.2018.0457

Zhong, W., & Wang, B. (2010). Kouyi yanjiu fangfalun——kouyi yanjiu de xueke lilun jiangou zhi er [Interpreting studies as a discipline: The methodological issues]. *Chinese Translators Journal*, *31*(6), 18–23.